

WWW.UNIBIB.RS

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А



ГОДИНА III.

БРОЈ 4.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 24. ЈАНУАРА 1893.

МИРОСН;

по милости божјој православни епископ пакрачко-славонски.

Благочестивом и благовјерном клиру и народу богохраниме Епархије своје, мир и благослов од свемогућег и милостивог Бога и Спаса Исуса Христа, а од смирености своје архипастирски поздрав и братско цјеливање.

„*Мир божји, Христос се роди.*“

Срце моје не би мирно било, душа моја не би имала покоја, да се и овога Божића не састанем у духу с вама, благочестиви Христијани, и не мирбожам, као што ради то о Божићу побожни православни српски народ наш.

Стари је то народа нашега обичај, у коме се огледа вјера наша и побожност, у кући као и у цркви; и вјере је то наше и побожности правило, једно и исто према свакоме. Био знанац или странац, био свој ил' туђинац, био богат или убог, са свима се ми о Божићу поздрављамо са „мир

божји, Христос се роди“, са свима се ми грлимо о Божићу и љубимо у знак божјега и божићнега мира и љубави.

Тако поздрављам данас и ја, као духовни отац ваш и владика, све вас ријечима: „*Мир божји, Христос се роди*“ и грлим вас у духу све и љубим се с вама. А тако поздрављајте данас и ви, благочестиви Христијани, један другог, и грлите се и љубите се, у знак божјега и божићнега мира и љубави. Поздрављајте се са „мир божји...“ ал' уједно и мирите се. Што кажете ријечима вашим, то и да потврдите дјелима вашим, јер тако воли

Отац наш небесни, тако жели света Мати православна црква наша.

Мир божји, то нам је милошта, што ју даде о Божићу небо добро, земљи грјешној; милошта, за коју рекоше свијету пророци да ће доћи, а анђели божји објавише земљи: да је дошла ноћи божићње. Мир божји, то нам је благослов божји, ради кога се родио на данашњи дан Христос Спаситељ; то нам је причешће, које уједињава човјека с Богом, и отвара двери рајске свакоме.

Мир божји и благослов божји иду упоредо један с другим, и гдје је мира, ту је и божјег благослова, а гдје није мира, ту нема ни божјег благослова.

„Мир вам“ говорио је толико пута Христос Спаситељ ученицима својима и Апостолима, да отвори душе њихове благослову божјем. А кад се растајао са ученицима својима и Апостолима, није им ни дао ни оставио Христос ништа друго, до ли мира свога. „*Мир мој дајем вама, мир мој остављам вама*“, рекао им је Христос, а то је толико, као да им је казао *благослов да је с вама и на вама*.

А шта нам даје благослов божји? Бог када те благосиља, вели Бог сам, „благословен си у граду и благословен у пољу, благословен је плод утробе твоје и плод земље твоје; благословен си када долазиш, и благословен када одлазиш. непријатељи твоји једним ће путем доћи на те, а на седам путева бјежаће испред тебе... благословом својим отвара ти Бог небо своје, да земља твоја добије кишну на вијеме. Благословен ћеш бити у свему, за што се гођ прихватиш руком својом.“

То су, благочестиви Христијани, плодови благослова, кога даје Бог онима, који имаду у себи мира Његова, и тај мир и благослов божји, желимо ми и себи и другима, и данас о Божићу, и свакога боговетнога преко године дана. А особито кад се састанемо један с другим, обично се питамо: како је на дому, да ли је све здраво и мирно? а кад се растајемо, опет један другоме желимо, да нађемо све на дому здраво и мирно. Па тако и данас при састанку нашем у духу и миробожању, не могу ни ја, а да у бризи за здравље

ваше не запитам: како је код вас, благочестиви христијани, да ли је све здраво и мирно? Да ли се сјећате свагда Бога и заповиједи његових? да ли чувате дједова ваших и отаца аманет: вјеру своју и побожност своју? јер божјега мира и благослова можете имати само у толико, у колико чувате тај свети, отаца ваших и дједова, аманет.

Како је у кући вашој, да ли је све сретно и напредно? Призивате ли Бога молитвом у помоћ, кад устајете и лијежете, кад ходите и сједите, кад радите и почивате, пре и после јела? Да ли су вам куће ваше украшене светима православнима иконама нашим, расвијетљене о празницима воштаницом или кадиоцем, а окаћене тамјаном и смирном? Јесте ли сви недељом и празником у цркви на служби божјој; одстојите ли, отпојите ли сви службу божју до краја, и примите ли нафору, да се окријешите њоме. Да ли млађи поштују старије своје, а старији да ли воде бригу о млађима својима, да су мили Богу и људима. Да ли се чувате, да не учините један другом што на жао, ријечима или дјелима вашим. Да ли се чувате, да не учините у опште један другом по слову Христову оно, што нисте ради да учини вама други ко, јер среће и напретка можете имати само у толико, у колико живите и радите по науци Христовој.

Како је у селу вашем, у општини вашој? Да ли чува кући имање и поштење њено, и да л' помаже једна кућа другој у невољи њеној. Да ли су све на броју куће ваше и у њима душе ваше; да ли су све на броју и на мјери земље ваше? Да није можда ма које добро ваше ичим мање него што га наслиједисте ви од дједова ваших и отаца.

Кажите ми, да ли су вам мили, као што су били дједовима вашим и оцевима, свети обичаји наши и храмови божји. Да ли прилажете и ви драге душе на свету цркву своју, и да ли у опште дајете вољно што коме иде, по оној Христа Спаситеља заповиједи: „*Подајте Богу божје, а цару царско*“, или се можда мора сваки данак да изгони од вас силом и натегом, на властиту штету вашу и срамоту.

Одговорите ми на то, благочестиви Христијани, да знам како је у свему томе код вас, па да ми је срце мирније, да ми је душа спокојнија овога дана великога. Реците ми, ал' од срца к срцу, из душе у душу... Но ви не одговарате ништа... Ваљда за то, што мислите да знам и да осјећам и сам све оно, што знате и што осјећате и ви, јер смо сви крв од крви, кост од кости једне и исте.

Јест, и знам и осјећам, као и ви што знате и што осјећате, да нас Бог не благосиља више онако, као што нас је благосиљао некада. Сијемо сјеме, ал' га прв још у клици подгриза и затире. Садимо воће, ал' га гусјенице још у цвијету опале и поједу. Радимо винограде, ал' их магла бије и гад пије.

Све то мање су змје наше, све то ужи су кошеви наши, све то ређа су и ситнија стада наша. Остављају нас браћа наша; губе куће своје и поља, па се изгубе и сами, као да су у земљу пропали. Рођена дјеца наша, па се одвраћају од нас. Не слушају кад их зовемо, не маре кад их опомињемо. Изгледа као да нису наша а ми као да нисмо њихови.

Непријатељи се наши множе, невоља расте, а гријеси не даду нам главе дићи. Зло полазимо, а још горе долазимо. Метнули руку нашу ма на што, никако да пођемо у напредак.

А зашто да је тако, благочестиви христијани? Зато, јер се слабо сјећамо Бога, па се и Бог слабо сјећа нас. Врата су нам црквена у дане недељне и празничне отворена и сад, као што су била и пре, ал' се молитве наше не примају код Бога онако, као што су се примале пре. Долазе нам празници и пролазе, али нити се дочекују, нити проводе онако, као што су се дочекивали и проводили пре. Постови се крше, неумјерености је више сваким даном, а за свету исповијед и причест да и не спомињемо. Угађа се тијелу и сувише, а душа нам једва дише.

На све начине, а без свака рачуна увлаче се у срце, у душу и дух наш, туђе мисли, туђа осјећања и веровања, која нам помутише скоро до дна нашега срца, духа и душе, чистоту народну и пр-

квену. У грозничавости нашој закидамо на штету и цркве и народа, од срца и душе и духа нашега оно, што је њихово било, и с њима се слило и стопило кроз вијекове у један православне цркве наше и српскога народа дух, душу и срце...

И отуда, благочестиви христијани, долази, да код нас расте невоља и неслога, а нестаје мира и благослова, признати морамо, властитом кривицом нашом.

Но још није касно, још можемо да си измолимо божјега мира и благослова, јер још и данас разлеже се над нама пјесме божићње глас: *ГЛАВА ВЪ ВЪШНИХЪ БОГЪ, ѿ НА ЗЕМЛИ МИРОУ* и још нам пјесме те ријечи медене годе и срцу и духу и души нашој. Још се није, Богу хвала, у срцу нашем сјеме раздора и неслоге укоријенило тако, да се не можемо мирбожати више и измирити један с другим и сви заједно. Још није, милом Богу хвала, духа нашега бистрина помућена тако, да не видимо данашњег стања нашега штету очиту; и још није, драгом Богу хвала, душе наше светиња потавњела тако, да ју не може да обнови данашњег Рождества Христова љубав и светиња божја.

Приступите зато, благочестиви христијани, један другом и сви заједно и мирбожите се и мирите се, и тако измирени поклоните се данашњем Рождеству Христову, и мјесто злата, тамјана и смирне, принесите Богу на дар срце, дух и душу вашу, а Бог ће вам за уздарје дати, да се смири срце ваше, и исправи дух ваш, и душа ваша да дође до изгубљена можда блаженства свога.

А с вама тако измиренима, стаће и владика ваш пред милостивог Бога са молитвом топлим и смјерном, да Бог мира и љубави благослови вас, и куће ваше, и поља ваша, и све што је ваше, и тако благословени да проведете божићње празнике ове и све дане живота нашега у здрављу, у миру и сваком божјем благослову Амин.

У Пакрацу, пред Божић 1892.

Горе поменути смирени Епископ

М и р о н .



МОЖЕ ЛИ СЕ ИЗВЕСТИ РЕЦЕПЦИЈА ЈЕВРЕЈСКЕ ВЕРОИСПОВЕСТИ?

Међу питањима, која су данас узбуркала јавно мишљење у нашој домовини, која задају велику бригу и страховање хришћанским вероисповестима, налази се и питање о рецепцији јеврејске вероисповести.

Па шта се разумева под том рецепцијом? Ево шта!

Кр. уг. земаљска влада спремила је законски предлог, који се састоји из ова два чланка:

1. Јеврејска (израиљћанска) вероисповест проглашује се као законом реципирана вероисповест;

2. Прелаз из јеврејске вероисповести у хришћански верозакон — и из хришћанског верозакона у јеврејску вероисповест регулише LIII. зак. чланак из год. 1868.

Као што видимо, првим чланком намишљеног законског предлога хоће да се призна јеврејска вероисповест за законом признату (реципирану) вероисповест.

Али застанимо и питајмо сад: Која је то вероисповест, којој се хоће да даде законска рецепција? Има ли стварног објекта, над којим се хоће та рецепција законским путем да изрекне?!

Одговарамо: тога објекта нема, јер у нашој домовини није само једна и једноставна — већ је више и разноликих јеврејских вероисповести. По томе не зна се, за коју се јеврејску вероисповест тражи законска рецепција!

У нас, кад је реч о јеврејској вероисповести, увек се замишља старо-заветни мозајизам, који је некад у Палестини представљао строго теократску установу. Али се заборавља да је ове на теократском принципу основане старо-заветне вероисповести, почињући од римског императора Тита, са свим нестало, и да данашњи Јевреји оснивају своју вероисповест на Талмуду — и тумачећи га разноврсно, сами се између себе распадају и подељују на разне секте.

Кад се хоће законодавним путем да изрекне рецепција некоје вероисповести, законодавно тело треба поуздано да зна, не само: која је та вероисповест, коју реципира, већ подробно да зна и главна начела, на којима се оснива вероисповест и црквено-верска организација дотичне религиозне заједнице. У погледу Јевреја никако се не може — бар за сад — тај услов испунити. Јер код Јевреја у Угарској и нема једне наро-

чите јеврејске вероисповести већ их има више тамних и неодређених, па чак између себе и опречних — па како су уз то непозната и сама верска и морална начела, на којима се јеврејска религиозна заједница оснива — то се никако и не може правилно изрећи рецепција њихове вероисповести, јер они су у истини непозната количина и индивидуалност, а са таквима законодавство не може озбиљно рачунати. Врховни рабинер угарских Јевреја недавно је сам јавно признао, да у Угарској нема једне или бар једноличне јеврејске вероисповести. Он је признао и исповедио, да у нашој престоници има пет разних јеврејских секата, које постоје одељено једна од друге, те кад-кад у супротном правцу, а често и на општу штету јеврејског народа, руководе верске послове јеврејске вероисповести.

Према оваком стању ствари не може бити ни говора о рецепцији јеврејске вероисповести, јер се управо не може знати, којој би се секти, односно којој врсти јеврејских вероисповести дала законита рецепција — јер свима се ваљда не може дати, а једну је између осталих тешко одабрати, и признати као закониту.

Један протестантски суперинтендант из Угарске, за кога се јавно зна да није противник Јеврејима, изрекао је ових дана: да о рецепцији јеврејске вероисповести не може бити говора дотле, док се не изнесе пред законодавни форум подробно описани и опредељени верозаконски чланци (символ вере) јеврејске вероисповести, и док се та вероисповест у црквеном погледу не организује, по примеру других признатих вероисповести.

Према свему до сад реченоме види се, да се први чланак предлога земаљске владе у погледу рецепције — бар за сада — никако не може извести.

Што се тиче другог чланка, којим би се Јевреји у погледу верозаконских прелаза изједначили са признатим хришћанским вероисповестима, на то имамо пре свега приметити, да се то противи природи и духу хришћанства у опште, те по томе, ако би се то изједначење изрекло, нанела би се грдна увреда хришћанским вероисповестима у опште.

А ево за што!

Црквено право хришћанске цркве дозвољава само прелазе из једне хришћанске вероисповести у другу, а никада не може дозволити, да хришћанин постане Јеврејем, с тога, јер се тајна крштења, којом је неко уведен у хришћанску заједницу, никада и ни у коме случају не да потрети, или уништити. С друге стране не може бити говора ни о прелазу Јевреја у хришћанску вероисповест, с тога, јер Јевреј, кад зажели прећи у хришћанство, не прелази у њ', као они, који су већ у хришћанству, већ се мора подврћи тајни крштења, а хришћани — конвертите — кад прелазе из једне хришћанске вероисповести у другу, не подвргавају се из нова тајни крштења, коју су већ примили. Према томе може бити само покрштених Јевреја — али Јевреја конвертита не може бити. Конвертита може бити само у хришћанским вероисповестима, и по томе законски чланак о верозаконским прелазима може се примењивати само на Хришћане, а на Јевреје се никако не може и не сме распрострети — јер Јевреји не могу прећи из Јеврејства у Хришћанство само уз одржање законских прописа, већ морају примити најпре хришћанску тајну крштења и постати хришћанима, и тек онда могу прелазити из једне хришћанске вероисповести у другу — на темељу ЛШ. зак. чл. од 1868. год.

Да је то тако, признају чак и протестанти, којима тајне нису такве светиње као нама и римокатолицима. — Карло Сас, реформатски

владика у Будимпешти, рекао је не давно: „У питању верозаконских прелазима има неке неприлике. Да Хришћанин може на јеврејску веру прећи — то се противи и учењу протестантске цркве, јер и протестанти сматрају крштење за тајну, и то такову тајну, која важи за цео живот и не може се никад ни чим поништити“. Други један главар протестантске цркве, Тајч, рекао је: „Рецепција је државно, а не црквено питање, јер по хришћанској догми, Хришћанин не може прећи у јеврејску веру“. Према томе је други чланак пројектиране законске основе — non sens!

Тај други чланак пројектиране законске основе, не можемо ни ми православни ни по што примити с тога, што се то очито противи и учењу наше православне цркве, која тајни крштења приписује карактер трајни и неизгладими (character indelibilis).

По што све хришћанске вероисповести у земљи, позивајући се на своје црквено учење, узимају положај против овога предлога о рецепцији Јевреја — то не можемо и не смемо ни ми заостати иза њих у ревности и оданости према вери својој православној — већ морамо и ми одлучно противни бити, да се изведе рецепција јеврејске вероисповести.

У осталом ми смо у горњем изложили, да се та рецепција баш и из стварних разлога никако не може извести. Шта ће бити од свега тога — да видимо!

ПОСЛЕ САБОРА.

(Наставак).

Др. М. Михајловић у својој изјави о једној уредби, према расположењу данашњег уг. министра, изашао је био са свим на прави пут, на чистину и истину. Ми смо с њоме били задовољни и остали бисмо задовољни, да са те чистине и истине није брзо сишао.

Он је потпуно истину изрекао, казав, да се мисао о једној уредби није остварила ради „ненаклоности министара угарских“. Требао је још додати и „неповерења“ према „некадашњим саставима старијих сабора“, који нису „годили меродавним факторима“.

За што је та ненаклоност била, за што није годно тај састав сабора меродавним факторима? И то је требао Др. Михајловић рећи, а не казати: „жилавост нашега народа сметала је тада меродавним факторима у промицању својих тежња, па отуд и та ненаклоност и отежавање“. Јер историја и ако доказује у многим приликама ту нашу жилавост, она ипак са постојећим стањем доказује и то: да су меродавни фактори, и ако силом своје моћи, али ипак у промицању својих тежња и успели. Наше је уверење, да смо ми у

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

многим приликама требали бити еластичнији, а не увек круто жилави, и да смо такви били, ко зна, да л' би меродавни фактори имали политичког разлога своје тежње и постављати и за промицање њихово силу своје највише моћи и власти употребљавати.

Ово неће изгледати некој господи тако „јуначки“ и за „јуначко гињење“ лепо, али је у свету политике без сумње паметније и корисније.

Др. Михајловић је поставио многе истините и стварне премисе у наведеном изводу говора му, али је извукао грозно нелогичну и неполитичку конзеквенцију и закључак.

Да видимо.

„Некадашњи састав старих сабора није годно меродавним факторима“;

„ради тога састава, и ради тога негодовања, постојала је тежња меродавних фактора, да се наши црквено-народни односи не уреде од једном“;

да аутономна зграда не буде изидана; да нема никаква стабилитета (постојаности) и правилног развитка итд., ради тога састава сабора и негодовања ових, притискивана је наша аутономија „тешком руком“.

Сад је друкчије. Министар је дигао тешку своју руку са наше аутономије;

„он не само да нам неће више да смета у донашању јединственог устава, но, он нас сам подсећа, он нас преко кр. комесара позива на тај посао“.

А то све зато, јер „садашња наклоност министра долази због састава садашњег сабора“. *Punctum*. То су премисе.

Питамо ми сада, на основу свега тога: „шта је било природније, него да смо се вратили на оно становиште, које смо на прошлим саборима првобитно узели“?

Питамо ми онда: зар је ма чиме оправдано из ових премиса извући закључак: *Timeo Danaos et dona ferentes*?

Др. Михајловић је врло правилно и успешно дијагнозирао болест, али рецепт нашој аутономној бољи ординирао је, не као лекар, него као — партизан.

При закључку својих премиса скренуо је са права пута, напустио чистину и истину, и вратио се опет у — радикале.

Кад нам угарски министар после толиких наших невоља и Сизифова посла, после толиких његових преокупираних и неоправданих неповерења уг. владе, данас диже тешку и гвоздену руку са аутономије наше;

кад му, после толиких негодљивих састава сабора наших, овај данашњи годи; кад отпис министра просвете, сам Др. Медаковић онако глосира;

кад и сам барон Живковић верује, да је г. министар питање једног органичног статута „просто нашем пресуђењу оставио“:

онда нама друго ништа није остајало, него по диктату здрава разума, по математици сваке здраве политике, а у интересу наше аутономије, нашег мира и консолидовања, стиснути добродошлицом ту дигнуту и пружену руку г. министра и прегнути око **коначног** уређења наше аутономије.

Но потребу тога није могао увидети ни један Др. Полит, којему крај свега тога једино и главно беше „чудити се“ гесте — пренемагати се: „Ох Боже мој“!

Већина сабора је схватила ситуацију. Схватили су њу можда и Др. Полит и Др. Вучетић, а особито барон Живковић (Дру Малешевићу ће то пући пред очима, можда, после 18—20 година). Али већина је ту ситуацију хтела и употребити. Опозиција ју је одбила — неповерењем.

Већина је у погледу тога учинила своје, и њој може савест бити мирна. Устав је истина остао за сада нерешен, а кад ће опозиција бити решена одговорности ради свога поступка пред будућношћу и историјом? Нека сама са собом разрачуна. —

Др. Михајловић је још рекао: „Незгодни састав сабора не годи народу, али годи **зато** меродавним факторима и изгледа, да је баш поглавито због тога овом сабору пала у део та почаст, да баш он гради јединствени устав“.

Колико изгледа ово великом оптужбом (да не кажемо денунцијацијом) овога сабора, односно његове већине, народу, толико је та фраза непромишљена.

А ево за што.

1. Да овај састав сабора не годи народу, за такву трдњу није ничим овлаштен

Др. М. од народа. А није већ ни за то, јер је и већину сабора изабрао један број Срба бирача, који репрезентују један, и то већи део народа, него што га репрезентује број опозиционих бирача.

И Др. Михајловић по томе могао је једну истину само рећи, а та је, да данашњи састав сабора не годи опозиционим бирачима, recte опозиционим посланицима.

2. Али кад не би годиио и целога баш народу, тиме он ипак не доказује у питању „једног устава“, да ради тога негодовања и ради наклоности меродавних фактора данашњем саставу сабора треба рећи: timeo Danaos et dona ferentes.

Јер то негодовање народа (кад би га и било) против већине, не би постојало за то, јер већина сабора хоће уређење наших аутономних одношаја да спроведе у једном статуту, него ваљда г. докторе, зато, јер у тај устав хоће већина да унесе измену саб. изборног реда итд.

А шта се тиче уг. министра, ко ће бирати саборских 25 свештен. посланика, ко ће бирати пароха и председника?

Ако би било министрових тежња, те би се тичале: ко ће у аутономији одлучивати? По саборском данашњем устројству одлучује министар.

Шта још има министар да жели?

За што дакле годи меродавним факторима састав данашњег сабора? За то, јер у већини данашњег сабора види људе, који знају, да и после IX. зак. чланка 1868 и после г. 1874, односно данашњег саборског устројства, према постојећем и државном и аутономном нашем закону, ми можемо нашу аутономију уређивати само на народно-црквеном становишту, и у сабору радити само на томе и са тога становишта, а не зато, јер би државна власт у данашњем своме положају према нашој аутономији имала још каквих својих тежња, за које би јој требала и већина сабора.

Да је Др. Михајловић рекао, да народ, ма и његов само, негодује данашњи састав сабора, из разлога у протестима одржаних зборових побројаних, ми би то разумели; али, да народ (па још цео) тај састав сабора негодује зато само, јер су му наклоњени меродавни фактори, тако говорити може са-

мо онај, који своју политичну вредност, своје родољубље види, а свој популаритет и разлог бића одржава само у непрестаној опозицији према — владама.

То је обмањивање народа, то је неродољубље. Јер, питамо ми: шта вреди народу, и какве користи народ и аутономија наша има од ненаклоности меродавних фактора према нашим саборима? Историја нашег саборисања, уређивање наше аутономије и данашње њено стање је одговор, пред којим је детињски посао — фразама се играти, а неродољубиво обмањивати и себе и другога.

За нас је и за нашу аутономију баш главна потреба та наклоност меродавних фактора. Или мисли Др. Михајловић и опозиција, да ћемо ми коначно уредити и средити нашу аутономију, осигурати ју и доћи до реинтеграције њене, без те наклоности и против наклоности тих фактора? Не смемо им такву наивност импутирати. За што дакле, наклоност меродавних фактора према данашњем саставу сабора, „recte“ већини његовој, употребљавати као агитацијоно средство у народу против те већине, којој само на част, а нашој аутономији на корист може бити, ако је ту наклоност заиста могла придобити?!

Тако не чине родољубиве опозиције ни у једном народу, него пуштају већину, да за општу народну ствар такве наклоности употребе, а оне себе сакривају пред бирачима на солидније и родољубивије начине, које општој ствари не наносе штете.

Опозиција је наша, дакле, некоректно чинила, што је отпис министра, којим нас подсећа на један устав, употребила као агитацијоно средство против предлога саб. одбора 15-орице.

Она је то ћутом требала прећи, кад већ није хтела у њему прочитати тежњу и расположење министра, којег је у сабору тумач био баш њен члан, Др. Медаковић, са речима: „Оно је Етвеш, ово ћу ја предложити на санкцију“; кад већ није хтео признати с њиме заједно, да су се „променили одношаји, окренуо лист“.

Ћутом је требала то прећи, па макар у себи казати, ма у клубу признати: „па

www.ubp.rs
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

како да не употребимо оваку прилику, не прихватити оваку понуду?“, као што је то рекао баш у саборници Др. Медаковић.

Онда је и она требала, ма изван саборнице, као што је Др. Медаковић у сабору рекао: „Не испитујмо, да ли су саб. одбор и одбор 15-орице коректно поступали. (А ми смо доказали већ, да јесу.) На страну све сумње и црне слутње. Ако ми овде учинимо оно, што треба и како треба (а о томе ћемо доцније говорити) онда се ничега бојати немамо, а најбољем надати имамо.“ А Др. Медаковић је требао тако и радити, као што је говорио, а не после свију својих правилних мисли дотадањих, па и после речи: „на страну све сумње и црне слутње“, одмах наметати себи питање о „ударју“. Можда ће и њему ово бити memento, као што рече, да нам је свима сабор од 1869

Ad 3. Трећи разлог опозиције против предлога одбора 15-рице јесте у томе, што: „није ваљало што ново стварати, да се не метне на коцку и оно, што смо већ задобили“.

Судећи по овим речима, изгледа као да нам постојеће стање наше аутономије има у себи сва критерија, све услове аутономног развитака за наш народно-црквени живот.

Изгледа, као да у постојећем стању ми имамо довољно или бар нешто услова за свој повољни и напредни народно-црквени развитака, а да би то могли изгубити дотадањем уредбе, која би ишла за унапређењем тих услова.

Изгледа, као да је постојеће стање наше аутономије такво, да можемо с њим ма донекле задовољни бити, и сматрати га за poli tangere.

После изјава, и опозиционих листова изван сабора и опозиционих посланика у сабору, о постојећем стању наше аутономије, које смо изјаве одмах у првом чланку навели, бојазан њихова, „да се не метне на коцку и оно, што смо већ задобили“, просто је — наивна.

Је ли та бојазан према државној власти? Добро.

Али, шта ми имамо, и шта можемо према њој данас метати на коцку? Које наше право!

Др. Вучетић је рекао, да саборско устројство од 1875 сачињава основни закон наше аутономије, а Др. Полит за њ рече, да је „наша велика тековина“.

Ми смо по томе упућени, да у сабор. устројству тражимо та права, која не сме-мо метати на коцку. Да видимо.

Али пре тога изјављујемо, да ради сто невоља отварамо и сад то саборско устројство, да по њему преврћемо саломљена наша права и позлеђујемо ране аутономије наше.

Није нам то лакшо, јер нам удара онда крв у образе, јер нам пишти онда увређени понос српски.

Како је то саборско устројство највише потврђено? Ево како: „с' некојим променама од чести са погледа надзора, дотично одобрења и потврде, од чести ради употребљена уместнији и правилнији из-раза“.

И онда прочитајмо §§. 18, 20, 22, 23 и 26, па закључак — злокобну октројку.

Назив цркве, легислација, сабор, про-рачун, постављање најглавнијих аутономних чиновника, цео рад аутономних управних органа, свако решење и одлука ових, све то није у нашој руци, него у руци др-жавне власти данас.

А избор митрополита патријарха? Од-говор је именовање митрополита патријар-ха Германа Анђелића.

Ето, таква је данас наша аутономија. За то је и рекао Др. Максимовић: „наша највиша аутономна власт није у Карлов-цима, него у Будим-Пешти“.

У болу душе своје питамо: које још право имамо „да метнемо на коцку“? Не-мамо ни једно.

„Наша аутономија је обезглављена и о-сакаћена“, „прорешетан и подеран је брод наше аутономије ингеренцијом државне вла-сти“. „Наша је аутономија трошна и раз-ривена“. „Наша је аутономија од стране државне власти управ секвестрирана“, — „конфискована је“ и т. д.

Може ли још горе бити? Не може. Што смо имали за одузимање, и што је

хтела, то нам је државна власт и одузела. Она је задовољна са status quo наше аутономије.

То зар не увиђа наша опозиција, него се она боји за тај status quo; она њега чува и не да на коцку!

Кад би државној власти и од сад требао тај наш status quo, онда би ми заиста имали разлога, да кажемо, е је „наклоност меродавних фактора према данашњем саставу сабора нашег“ ради — опозиције...

Државној власти односно државној политици, требало је да дође до IX. зак. чл. 1868 и нашег саборског устројства од 1875, и сад она може, без свога зазора, многа наша аутономна права повратити, и укинути „аномалију, да се у уставној земљи наредбама закон изиграва, да се абзусом — „recursus-a ab abusu“ конфискује оно, што је законом освештано“, и „учинити крај изнимном незаконитом стању, у ком се наша народно-црквена аутономија налази“.

И заиста је имао право Др. Медаковић, кад је рекао, да нам министар сад поручује: „дајте ми само прилике за то“.

Према државној власти, дакле ми нити имамо што да рескирамо, нити она то треба и тражи од нас. Него на против данас, по постигнутој својој цељи, код нас је са земљишта чисто привилегијално-народног, потисла на земљиште црквено, са којег се ми у постојећим околностима не можемо на првобитно повратити, данас, велимо, има она и разлога и рачуна, да нам на томе

земљишту аутономију према себи самој прошири, па и у тој мери, у којој тражи предлог одбора 15орице.

Дакле, трећи разлог опозиције против „народно-црквеног устава“ је неоснован с обзиром на државну власт. Он је проста фраза, избачена за то, да страх од „устава“ и мржња против њега буде што већа, а приврженост и постојаност војске опозиционе што јача и сигурнија вођама њиховим.

Али, сад ћемо загледати тај разлог и са друге стране. Можда је у њему оличен страх и према другом меродавном фактору у нашој аутономији, према Јерархији?

Опозиција сигурно сматра изборни данашњи ред, изборе пароха, избор цркв. општ. председника, за оно, „што смо већ задобили“, те што треба, ма и под цену status-quo-a у нашој аутономији, чувати, да не би и то „задобивено“ метули на коцку, поправљањем постојећег стања обезглављене, разривене и секвестриране аутономије.

Вољни смо веровати баш, да је ради тих „задобивених“ права световњака наша опозиција се измирила са том и таквом нашом аутономијом. Она је то баш и доказала и пре сабора и у сабору, и у томе се баш и огледа евидентно здрава политика, чисто родољубље и непомућено старање њено о општим, заједничким интересима целе наше цркве и љубав њена за аутономију.....

Али ми нећемо одмах улазити у тај рачун наше опозиције. То ћемо учинити доцније, да не би чинили два пут.

(Наставиће се.)



КАКО ДА РЕШИМО ПИТАЊЕ О НАШЕМ ПРОПОВЕДНИШТВУ.

(Свршетак)

Када хоћеш да ти роди једра, здрава биљка, ти пазиш, да ти не само семе буде без прекора, него да је и она земља у коју ћеш га посејати ваљана; када хоћеш, да ти дрво буде права и чила раста, ти идеш за тим, да га у томе већ за рана дотерујеш; када хоћеш, да твоје дете буде добар и разуман члан људскога друштва, ти га у своје време учуђујеш и у-

прављаш са свима за то опробаним, згодним средствима. А ако смо ми ради да добијемо ваљане, вредне и савесне проповеднике, шта ћемо онда? — Ја указујем на нашу једину расадницу служитеља богонародних, ја указујем — на богословију карловачку. Њојзи се обратимо и у тој ствари; на

том попришту учинимо и ту своје, и ми смо поступили најправилније.

Но ја као да слушам већ читав пљусак славопоја данашњој богословији карловачкој. Немам ништа против, нарочито када данашње стање сравнимо са оним стањем, какво сам још и сам нашао, када сам ступио био у тај завод. Цвеће, које туда цвате данашњим даном, заиста је смиље и ковиље према оном чкаљу и корову, што се туда штркљаше још пре 3—4 год. Али то још ни из далека није врт, у коме вредан баштован неби имао још много што-шта да поплеви, да поткреше, да дометне, да дотера. А нарочито треба ту још много реформисати у области омилитике, особито њенога практичнога дела, у чему држим да се са мном слажу и сва високоуч. г. г. професори тога училишта, а поименце и сам преч. г. проф. Јов. Живковић, коме је допануло, да се са тим предметом бави.

Истина, и у том огранку моћно се је у најновије доба коракнуло у напред у нашој богословији. Јер док се све до лањске године наши богословци обучавали теорији те богословске дисциплине из неколико вајних листића, пуних репетиције, контрадикције и мрака, — дотле су они лане добили и нешто опширнији и бољи уџбеник: и док се ту све до преклане, што-но реч, ни бриге није брало ради практичнога вежбања, дотле се од отога времена и на то обраћа доста савесна пажња.

Али и ако је учињено, ипак то још није све. Правца, којим се пошло, заслужује истина признање; али ми ћемо му се са свим поклонити тек тада, када он буде развијен до свију својих конзеквенција.

За стручну ручну књигу не ћу да утрошим ни речи. Да се о томе што боље састара — то је лична дужност дотичнога г. професора.

Али што се тиче практичне вежбе, о томе ћу рећи две-три речи.

Ми видимо, да за свако поље практичнога рада мора бити крај сходне теорије, још и довољно практичне вежбе. *Theoria sine praxis, quamsi rota sine axis.* То не треба ни доказивати.

Па када стоји то у опште онда то мора стајати, са свим наравна ствар, и посебице у нашем питању: то се мора тичати и проповедништва, јер је и оно практичне природе.

И то је баш оно, где смо ми још увек заостали, у чему још увек приметно рамљемо. Јер оно, недавна уведено практично вежбање на часовима још није крајња конзеквенција оправданог начела слободне вежбе на пољу проповедништва.

Или шта вреди то много вежбање пред дотичним г. професором и својим друговима? — Сећам се једнога случаја, за који причају, да се негда десио у Вршцу. Био ту прота, који беше на гласу са састављања проповеди; али се и то знало, да он није кадар да себе толико савлада, па да своје красне проповеди и изговори у цркви, него их је увек давао другима да их говоре. Чудо беше то дотичном епископу, па науми, да свога проту, ма на који начин ослободи да стане на проповедницу. Наручи једном приликом црквењаку, да после вечерња поређа по цркви много шешира и капа, па онда дође и сам у цркву, и заповеди проти да проповеда. И тај експеримент испадне врло добро. Али када је прота сутрадан требао ту исту проповед да изговори и пред народом, он се тако збуни, да није знао шта ће ни како ли ће. Све, што је могао рећи са проповеднице, беху значајне речи: „Високопреосвештени владико, ове главе нису капе!“ — и сисао се доле.

Практично вежбање у проповедању треба увести и на оном земљишту, на коме ће се у своје време имати развити и само практично делање.

Наши богословци, а наиме „пасторалисте“ (слушаоци IV. год.) ваљало би да се спремају за проповедништво и вежбањем у цркви.

Једино је то крајња конзеквенција начела о вежбању за проповедништво, те и једино правилно решење истакнутога питања.

Моје уверење у истинитост тога тако је дубоко, и ја се јасноћом и спасоносно-

WWW.IJMN.IB.RS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

ићу тога толико запосим, да ласкам себи, е се против те истине неће дићи ни један једини глас, крај свега тога, што би и противник имао уз-а-се једно два моћна разлога. Он би пре свега нашао 2—3 цитата из св. Писма, у којима се забрањује ласку проповедање у цркви, и пребацио би нам још немиле речи, као да тиме канимо увести један обичај из цркве протестантске.

Али ми према томе не би стајали празних руку.

Што се тиче забране из св. Писма, ту нам заиста не би било тешко задовољити Његове захтеве. Наш би св. патријарх увео дотичне богословце у клир тиме, што би их почетком године посветио за чтеце. Још би ту могли бранити и оно становиште, на коме стоје у том погледу и у Русији: да то још није какав нов канон, него да је то тек једна привремена дозвола нашега св. патријарха.

А што се тиче разлога са протестантством, ту би му заиста још пре нашли ахилову пету. Парафразирали би ону Гетеову изреку: *Man kann nicht stets das Fremde meiden — das Gute liegt uns oft so fern*, и указали би уз то још и на слични обичај у православној Русији и у румунско-малоруском богословском факултету у Черновици.

Ја сам за сада у том положају, да могу рећи о томе што-шта само из праксе у Черновици, а како је у Русији, могао би нам једном згодом причати г. Владимир Зеремски, кандидат московске духовне академије и професор у богословији карловачкој.

У Черновици се предаје омилитика у два часа недељно, и то у четвртој години. Ту се у првом течају сврши теоретични део тестудије. О Богојављењу пак високопреосвећ. г. митрополит посвети већину пасторалиста за чтеце, чиме они добију право, да се облаче у стихар. Другога течаја онда они почну да проповедају у цркви сваке свете литургије по један — ко је чтец чита, у стихару, а ко не, без њега, у обичну њихову интернатском оделу.

Ваља још знати, да свака дотична проповед долази претходно професору на

критику по садржини, а за тим на часу по предавању. Овом приликом суделују у критиковању и остали слушаоци. Па и на првом часу после проповедања у цркви такођер се претреса исти проповедник.

Питам ја сада: није-ли то са свим згодно, не одговара-ли то потпунице сврси својој? — Па када је то заиста са свим згодно, и када то заиста потпунице одговара сврси својој, зашто не би онда и ми то увели? Или зашто да се неби могла и богословија карловачка угледати на сестре своје широм Русије и у Черновици, па дозволила својим питомцима, да се они спремају за проповедништво вежбањем, сличним вежбању њихове браће руске и румунске?*) Или ваљада тек не ћемо да и на даље чамимо у гњилом оппортунизму, који се страши свакога корака у напред?! — . . .

Но ја још не могу да завршим. Леже ми на души још две-три речи, а с тиме мислим да дадем миг „Слози“, која је и од мога срца отпала.

И черновички богословци имају своје друштво, по имену *Academia ortodoxă*. Сврха је тога друштва иста, као и „Слозина“ — „унапређење својих чланова интелектуално и морално, како би се што боље спремили за свој будући свети позив“. Разликује се од „Слоге“ само у том, што су њени статуту положени на широј, потпунијој основи, и што располаже са капиталом од неких девет стотина форината, што их скуцкала из годишње припомоћи (200 ф.!) из чувенога њихова религиознога фонда и из многих других мањих-већих прилога — дочим у богословији карловачкој с једне стране још не беху дозреле прилике тако, да се је могло друштво онако организovati, како смо то нас неколико замишљали, и што је с друге стране и иначе још посве нејачка „Слога“ тако тужно остављена сама себи, да из њене средине

*) Тек мимогред упозоружем и на то, е би се богословци наши могли вежбати у проповедању у цркви не само другога течаја, него преко целе године, јер се у томе училишту свршава теорија проповедништва већ у III год.

допиру врло немили гласови о њезину материјалном стању.*)

У томе друштву дакле има једна врло лепа и врло целисходна установа. Сваке суботе после последњег часа предавања (од 6 — 1/28) скупе се они сви у друштвени „кабинет“ (то је једна простра-

*) Када је оно она ступила у живот, њена је управа издала у „Сиону“ позив, у коме мољаше припомоћ од свих родољуба, а нарочито од свећенства. Па шта би? — Уписали се за чланове утемељаче (са улогом од 10 ф.) високопреч. гг. архимандрит Пл. Телечки и мандатар Гер. Петровић, најзад сврш. богослов Младен Карановић; још су дали свећеници карловачкога протопопијата приликом лавскога свога причешћивања у Крушедолу 15 ф. — и то је све.

на дворана у красној резиденцији), па ту онда проповедају два-три пасторалисте, или ма и који слушалац III. год. — ко се већ за то јавио, или кога је за то замолио председник литерарне секције (presedintele sectiunii literare). После тога долази критика од стране слушалаца, а завршну реч имаде — као заступник ректора институтског — институтски префект (увек одабрано образован свећеник), који изриче коначни суд.

Не би ли могла то увести и „Слога“? — . . .

Огњеслав.

ПОПОВСКА КАПА.

Покривала, којима мирско свештенство у митрополији карловачкој покрива главу своју, осим обичнога такозваног поповскога шешира, су још: такозвана „поповска капа“ и „ћеленуш“. Шеширом се свештеници служе, кад су ван службе црквене; ћеленуш се више употребљује за параду или да у друштву покрије ћелу код ћелавих свештеника; а поповском капом је уобичајено (или је и прописано можда?) покривати главу при сprovedима.

Кад су ова три покривача у употребу код нашег мирског свештенства ушла, не зна се позитивно, но нагађати се може, да употреба њихова потиче још из оних времена, кад је митрополит Мојсије Петровић и крој данашњем свештеничком оделу одредио, а то је било тамо око год. 1727—1730. Шешир је замену камилавку, коју је свештенство из Србије амо донело; поповска капа заведена је ваљда тада, кад је камилавка за мирско свештенство касирана и то зато ваљда, да ју ћелави или бар са слабом косом свештеници о сprovedима, кад је рђаво време, носе и тиме главу од прехладе сачувају; а ћеленуш биће по свој прилици, да је позајмљен од римског свештенства, јер осим наше цркве у карловачкој митрополији ни једна друга православна автокефална црква не познаје ћеленуша. А присвојило га је наше свештенство по свој прилици из узрока, да се њим покрије ћела, или да се сачува глава од сунчане жеге приликом крених ходова и сличних вањских свештено-служења.

Остављајући у миру шешир и ћеленуш, намера ми је, да овде коју прозборим о поповској капи.

Кад се је поповска капа створила, сигурно се на уму имао такозвани кукул, којим великосхимници покривају своје главе, па се је ваљда желило, да се по форми кукула и за миреке свештенике (особито ћелаве), који за разлику од монашког свештенства нису носили камилавака, удеси нека капа, која би им главу од зла времена при саранама чувала. Мислило се можда на кукул, али је поповска капа у многом заостала за кукулом, јер својом формом мало наличи на кукул. Кукул је капа дугачка, од кога крајеви падају великосхимницима ода свуд по раменима, и који је извезен с крстовима и мртвачким главама, дчим је поповска капа, капа без икакве особите форме, а при том није никаквим знацима (н. пр. крстовима) украшена. Поповска капа је готово налик оној капи, што ју димњичари носе, с тога је она већ давно постала предметом подсмеха особито у оним местима, где српски живаљ са римским заједно живи.

Да би свештенство тај подсмех избегло, подизало је оно већ гласа и само међу собом а и у јавности да се та капа касира и другим приличнијим покривалом замени. Први предлог у јавности за промену те капе пао је у преклањском збору свештенства протопресвитерата вуковарекога, те је свештенство једногласно прихватило тај предлог и оставило на вољу својим

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

архијерејима, да они у св Синоду то питање реше. По после тога нити се у јавности више чуо тај глас о капи, нити су преосвештена господара архијереји ту ствар (сматрајући ју ваљда одвише багателном) у синодским седницама претресали.*)

Да не би та ствар сасвим заспала, покретем ју по ново, па ћу слободан бити у неколико речи изјавити се, како ја за најсходније држим да се поповска капа другим приличнијим покривалом замени.

Но пре него што бих рекао своје мишљење у тој ствари, нужно је да знамо, каквим се покривалима служи у тим приликама свештенство по осталим православним автокефалним црквама.

У опсегу васеленске цариградске патријаршије, у Јелади, у Румунској, у Бугарској, Босни, Херцеговини и Црној Гори служи се мирско свештенство при свима вањским свештенослужењима као о погребима, крстним ходовима и т. д. камилавкама. До скоро постојао је тај обичај и у Краљевини Србији. Сад се у Србији у тим приликама служи свештенство неким малим капицама, званим: „дињама“ или „читама“. У унутрашњости Србије служе те „диње“ или „чите“ и за обична свештеничка покривала ван службе.

И у неким пределима Русије (малоруски свештеници) такођер у таквим случајевима служе се камилавкама, дочим они, који су више на северу, где је клима оштрија, употребљују топле црне „скуфејке“ (одликовани свештеници носе скуфејке плаветне боје). Што се кроја тиче, то и руске „скуфејке“ или „скуфе“ нису баш далеко утекле од наших капа; али шта се нас тичу Руси? Њима су с обзиром на њихову несносну зиму нужне те њихове „скуфејке“; ми пак треба да имамо прикладнију капу, него каква је она сад!

Па какву? Ево какву!

1.) Нашу садању поповску капу сасвим би згодно могла заменити она ниска камилавка, коју обично носи грчко свештенство. Она је готово за полавицу нижа од камилавке, што ју носи наше монашко свештенство у карловачкој митрополији, а разликује се од ње још и тим, што

* Колико је нама познато, то питање о поповској капи потакнуто је за време седница прошлогodiшњег нашег нар. цркв. сабора. Потакли су га неки свештеници, чланови нашег цркв. нар. сабора, те су поднели св. Синоду у томе предмету нарочиту представку, у којој траже измену досадашње поповске капе и моле, да се пропише за свештенике од прилике таква иста полукамилавка, какву и г. писац предлаже.

У р е д н.

је доле ужа, а горе нешто шира и што јој је данце понешто испуцено. Камилавчице те имале би се зготовљавати или од fine црне чоје или fine црног сомота; то би већ св. Синод имао прописати; или би Он могао за одликоване свештенике прописати сомотске, а за неодликоване чојане камилавке. Таквом камилавком имао би свештеник покривати своју главу не само при саранама (погребима), него и на крстном ходу (литијама), при освећивању богојављенске водиче у местима, где то не бива у цркви, приликом обнашања плашчанице око цркве на велику суботу, на воскресенју (први дан Ускреса на јутрењи), и у другим сличним приликама.

2.) Ако се баш хоће, да останемо при старој нашој поповској капи, то не пустимо бар, да она остане баш оваква, каква је! Приличнију форму ће она имати тада, ако ју с преда (на челу) украсимо н. пр. с извезеним крстом, анђелом или шестокрилатим серафимом, јер и кукул, као што је горе споменуто, је с крстови украшен. А дивно је видети такву капу украшену с извезеним ликом анђела или серафима. Подобне капе носили су некад и руски свештеници и владике; слична капа (прилично дужа) је некад красила и главу првог московског патријарха Јова. Таквом капом могао би се наш свештеник служити при свима оним свештеним функцијама, које сам у тачки првој код камилавке набројао. Па и што се цене тиче, капа та не би много више стојала од данашње; нешто би само више коштао вез крста или анђела, али то је багатела, особито кад се зна, да би таква капа по неколико година служити могла. Боја те капе имала би се удесити према свештеничким мантијама. За оне на име свештенике, који носе мантије плаветне боје, приличиле би капице од fine плаветног сомота, а за оне, који носе црне, од црнога. Крст или лик анђела могао би бити извезен или златом или одговарајућим свиленим концем. Само се од себе зна, да би за зиму морале бити топлије, за лето пак лакше те капице.

Ја сам ево у неколико врста рекао, како би се и чиме би се садање неприличне поповске капе бољим покривалом заменити могле. На свештенству је сад, да од ове две форме бољу одабере или трећу још бољу пронађе, а на св. Синоду је, да најпрактичнију одобри, благослови и за употребу пропише.

Вараждин у новембру 1892.

Л. Богдановић, парох.

Л И С Т А К.

Б Е Л Е Ш К Е.

— (Избор пароха у Негославцима.) Дана 30. децембра прошле године обављен је избор пароха у Негославцима. Преч. консисторија припустила је томе избору пет квалификованих кандидата. Консисторијални изасланик био је преч. г. Лазар Поповић, прота и парох осечки. По прочитању сведоцаба, представио је г. изасланик присутним бирачима важност и озбиљност задатка, који им ваља решити, па се по томе приступило избору. Изабран је једногласно Сава Поповић, администратор парохије у Срп. Падеју.

Избор је био врло достојанствен, на чему се има захвалити и свесним бирачима, који су заиста појмили свечани онај чин и задатак свој, и господину проти, који урођеном својом благошћу, одабраним речима и тоном уме у таким приликама, својим достојанством да импонира, а све у хатар мира, реда и хришћанске љубави.

Нека је честит избор сложним и свесним Негославчанима!

На младом је г. избраноме пароху, да се покаже достојним поверења како преч. консисторије, тако и својих врлих бирача

— ски.

КЊИЖЕВНЕ ВЕСТИ.

— „Јавор“ — белетристични књижевни лист, што је под власништвом дра Змај-Јована Јовановића, а под уредништвом дра Илије Огњановића пуних 19 година у Нов. Саду излазио, крајем прошле године престао је у Нов. Саду излазити. Но није престао са свим и за на век, — јер ево власник му Др. Змај Јован Јовановић јавља читалачком свету, да је издавање „Јавора“ уступио г. Јовану Карамату, књижару и штампару у Земуну, а уређивање „Јавора“ поверено је г. Данилу Живаљевићу и Андри Гавриловићу. Лист ће у будуће излазити двапут месечно на два табака. Цена му остаје и на даље 5 фор. годишње.

7, 1—10 КЊИЖЕВНИ ОГЛАС.

ТУМАЧЕЊЕ ЕВАНЂЕЉА СА БЕСЕДАМА

ОД Г. АРХИМАНДРИТА ФИРМИЛИЈАНА
У ТРИ КЊИГЕ

подпуно је готово и претплатницима разаслато.

Претплату и даље треба шиљати на подписате.

Цена је целом делу 10 динара или 5 фор.

Ко узме 10 књига, једанаесту добија на поклон.

Београд, 1893.

В. МАРКОВИЋ И ПАВЛОВИЋ,
кројачи цркв. одела.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Врлоштованим супрузима

Урошу и Катици Нецин,
поседницима у Арадгају.

За дично Српство и православну св. веру, која нам је од св. праотаца узвишеном постала, Вама, побожне душе и мили родољуби, у чијим грудима српско куца срце, који дарежљивом руком даривасте нашу милу цркву и ову сиромашну општину са скупоценом барјак-литијом и скупоценом одеждом — усјед закључка црквене скупштине и у име свих грађана најтоплије Вам се захваљујемо на томе великом и миломе дару, молећи се топло свевишњем Творцу, да Вас изобилно за сваки труд и жртву на св. матер цркву, још стоструко у љубави прама вери и народу награди.

У Арадгају, јануара 1893.

Јово Нецин,

председник.

11.

Самуило Поповић,

јеромонах и администратор
парохије арадгајске.

ЈАВНА ЗАХВАЛНОСТ.

Српска православна црквена општина у Черевећу најтоплију захвалност изјављује овдашњим врлим Српкињама: госпођи *Сари Стефановићевој*, која је поклонила овдашњој св. цркви врло лепу одежду, и госпођи *Симки Златићевој*, што дарова један полиселеј.

Да би ова дарежљивост и другима за углед била!

У Черевећу, 12. јануара 1893.

Никола Ђорђевић,

перовођа.

10

Ђока Савић,

председник.

О Г Л А С И.

К О Н К У Р С. 6, 2—3

Ради попуњења парохије болманске са платом IV. класе отвара се овим конкурс.

Проситељи имају своје, са потребнима сведоцима снабдевене, штемповане молбенице, путем предпостављене своје власти, за 4 недеље дана од првога уврштења овога конкурса у дотичне новине, консисторијуму овом поднети.

Из седнице консисторијума епархије будимске.

У Сентандреји 3. децембра 1892.

Консисторијум епархије будимске.

К О Н К У Р С. 5, 2—3

Ради попуњења парохије батске са платом VI. класе отвара се конкурс.

Проситељи имају своје, са потребнима сведоцима снабдевене молбенице, које штемповане бити имају, путем своје власти, за 4 недеље дана од првог уврштења овога конкурса у дотичне новине, консисторијуму овоме поднети.

Из седнице консисторијума епархије будимске.

У Сентандреји 22. октобра 1892.

Консисторијум епархије будимске.

Бр. Е. 526, 559.
К. 531. ex 1892.

С Т Е Ч А Ј. 2, 3—3

Расписује се стечај на упражњену парохију I. разреда у Силбашу.

Компетенти имају своје сведоцима устројене и довољно билеговане молбенице путем својих претпостављених духовних власти, потписаној консисторији поднети најдаље до 1. марта 1893. године.

Примећује се, да се на овој парохији налази лични помоћник пок. А. Борђошког.

Из консисторијске седнице епархије бачке, држане у Нов. Саду 8. (20.) децембра 1892.

Консисторија епархије Бачке.

Е. 1511.
I. 266.

С Т Е Ч А Ј. 4, 3—3

Ради попуњења парохијског места у Самошу са платом прве класе.

Конкуренти имају своје ваљано инструисане прозбе путем својих власти, најдуже до 15. (27.) фебруара 1893. овој консисторији послати.

Из седнице епарх. консисторије у Вршцу 21. децембра 1892. држане.

Консисторија епархије вршачке.

Е. 1547.
I. 267.

С Т Е Ч А Ј. 3, 3—3

Ради попуњења упражњеног парохијског места у Долову, са платом другог разреда, по коју до даље, лична капеланија терети.

Конкуренти имају своје ваљано инструисане молбенице, путем својих власти — најдуже до 15. (27.) фебруара 1893. овој консисторији послати.

Из седнице епарх. консисторије у Вршцу 21. децембра 1892. држане.

Консисторија епархије вршачке.

О Г Л А С.

Због моје дуготрајне и сада до врхунца свога доспеле слабости (кроничног катара у грлу и стомаку) принуђен сам узети себи капелана, јер даље служити не могу, лекарски ми је забрањено. С тога, који би се млад свештеник, или свр. богослов ове капеланије примити хтео, нека се писмом обрати к мени. У осталом ја већ овде у напред изричем: даћу му 600 фор. и слободан стан у парох. дому, а то је већ више него половина свију парох. прихода.

У Иригу, на св. Саву 1893.

Стеван Моловић,

12, 1—1

парох при цркви св. Теодора.

Бр. 2393 ex 1892.
Е. К. 523.

Е Д И К Т. 9, 1—3

Софија Чуковић, жена Јована Чуковића, сад књиговође трговачке куће Петра Николића у Загребу, а родом из Глине, жупаније загребачке, која је свој завичај и свога законитог човјека оставила и некуда у свијет отишла, позивље се оввијем, да се у року од деведесет дана, — од дана првога уврштења у новине овога Едикта — или писмено или главом, овој Консисторији пријави; иначе ће се и без ње у бракоразводној парници, коју је против ње човјек јој Јован подигао, по закону даље поступати.

Из сједнице епарх. консисторије, држане у Плашком, 17. децембра 1892.

С Т Е Ч А Ј. 8, 1—3

Пошто се на расписани стечај од 17. новембра 1892. пријавио само један компетент, то се овим по ново расписује стечај на једно упражњено стипендиско место у заклади народних добротвора Луке Миланковића и сестре му Марије Петровићке за слушаоце реалке или технике. Годишња је стипендија 500 ф., а добија се у десет месечних obroка.

Првенство имају Новосађани.

Молбеници ваља прикључити: крштено писмо, сведоци о свршеним наукама, сведоцибу сиромаштва и лекарску сведоцибу.

Молбенице ваља упутити потписаноме одбору. Рок стечају траје за четир недеље од првог уврштења.

У Новоме Саду, 14. (26.) јануара 1893.

Црквени одбор

српске православне црквено-школске општине